



PREDMET: Pojašnjenje tenderske dokumentacije

U sjedištu Ugovornog organa dana 7.2.2025. godine, pod brojem protokola: JN-OGP-1116-16/2024 i JN-OGP-1116-17/2024, te dana 10.2.2025. godine pod brojem protokola: JN-OGP-1116-18/2024, JN-OGP-1116-19/2024 i JN-OGP-1116-20/2024 zaprimljeni su Zahtjevi za pojašnjenje tenderske dokumentacije, broj: JN-OGP-1116-6/2024 u postupku javne nabavke „Nabavka i ugradnja novog telekomunikacionog sistema“, dostavljeni od strane privrednih subjekata:

- Altima d.o.o. Mostar (pitanja 1, 2 i 3),
- Mojit d.o.o. Sarajevo (pitanja 4, 5 i 6),
- Energosoft ITSS d.o.o. Beograd (pitanja 7 i 8),
- Mibo Komunikacije d.o.o (pitanja 9, 10, 11, 12, 13 i 14),

u kojim se traže sljedeća pojašnjenja:

1. Pitanje

Tim za penetracijsko testiranje traži 5 stručnjaka, od toga 4 stručnjaka za članove tima.

Članovi tima – 4 stručnjaka s 5 godina iskustva i CEH ili OSCP

Možete li potvrditi da je certifikat GPEN jednakovrijedan traženom certifikatu OSCP/CEH?

2. Pitanje

Tim za vođenje projekta (2 izvršioca), od toga jedan voditelj koji ima certifikate: Prince 2 Practitioner i PMI/PMP ili jednakovrijedan.

Molim da potvrdite je li dovoljan samo jedan certifikat te da zapravo ispravan zahtjev Prince 2 Practitioner ili PMI/PMP ili jednakovrijedan.

3. Pitanje

Tim za vođenje projekta (2 izvršioca), od toga jedan voditelj koji ima certifikate: Prince 2 Practitioner i PMI/PMP ili jednakovrijedan.

Koji certifikat je jednakovrijedan traženom Prince 2 Practitioner?

4. Pitanje

Da li je za Ugovorni organ prihvatljivo da pozicija Projekt menadžer vođa tima posjeduje jedan od dva tražena sertifikata (Prince 2 Practitioner ili PMI/PMP) budući da su navedeni sertifikati slični i suštinski povezani u pogledu znanja, stručnosti i kompetencija?

5. Pitanje

Da li je za Ugovorni organ prihvatljivo da pozicija Projekt menadžer vođa tima ima ličnu referencu koja nije iz energetskeg sektora jer smatramo da navedena pozicija nije uslovljena

energetskim iskustvom? Da li je prihvatljiva lična referenca iz bilo koje grane privrede ali sa jasno navedenom pozicijom iskustva kao Projekt menadžer?

6. Pitanje

Da li Ugovorni organ može izvršiti izmjene traženih kvalifikacija za poziciju Vođa tima za penetraciono testiranje, u pogledu traženih sertifikata i bezbjedonosnih propusta, budući da su postavljeni kvalifikacioni uslovi vrlo specifični i otežavaju sastavljanje same ponude u rokovima koji su dati za pripremu ponude?

7. Pitanje

U vezi s objavljenim obavještenjem o nabavci, ljubazno Vas molimo za produženje roka za dostavu ponude iz sljedećih razloga:

- Referenca na prethodne ugovore

S obzirom na to da postoji samo jedan projekt koji se može realno podvesti pod traženu referencu na Balkanu, a da sama tenderska dokumentacija isključuje druge industrije gdje je traženo rešenje mnogo kompleksnije, molimo vas za dodatno vreme zbog ovjere dokumentacije u skladu s kriterijumima propisanim tenderskom dokumentacijom.

Uzevši u obzir da se samo implementacija u energetskom sektoru uzima kao relevantna referenca te kako ona direktno utiče na samo učestvovanje i mogućnosti drugih učesnika na tržištu, potrebno nam je dodatno vrijeme da:

- Jasno objasnimo i prilagodimo objašnjenja tehničkih parametara i funkcionalnosti koje su presudne za prepoznavanje naših implementacija projekata kao relevantnih referenci.
- Zbog različitih tumačenja praga vrijednosti investicije kao kriterijuma u ovoj oblasti.
- Zbog nejasne definicije dodatnih kriterijuma (geografski, regulatorni, tehnički) koji mogu uticati na priznavanje sličnih referenci u elektroenergetskim sistemima izvan Balkana, a uzevši u obzir dobru praksu ENTSO-E Transparency Platforme uspostavljene na osnovu Regulation (EU) No 543/2013.
- Radi mogućnosti animiranja i drugih kompanija sa istim ili većim opsegom iskustva u implementaciji i održavanju MPLS mreža u elektroenergetskim sistemima radi veće konkurencije i na kraju ostvarenja boljih tehničkih i ekonomskih uslova za samog Naručioca.

- ISO Sertifikati

Naš stav je da za implementaciju MPLS mreže u elektroprenosnom sistemu, posjedovanje svih navedenih sertifikata (ISO 9001, 22301, 45001, 14001, 27001 i 20000) nije nužno obavezno, ali jeste realan zahtjev u određenim situacijama kako bi se osigurali kvalitet, sigurnost i kontinuitet usluga. Ako analiziramo svrhu svakog sertifikata u ovom kontekstu:

- ISO 9001:2015 (Upravljanje kvalitetom) – Preporučljiv za osiguranje standardnog kvaliteta u procesima implementacije, integracije i održavanja MPLS mreže.
- ISO 22301:2019 (Upravljanje kontinuitetom poslovanja) – Ključan ako elektroprijenosni operator zahtjeva dokaz da pružalac usluge može osigurati kontinuitet mreže u slučaju kriznih situacija (npr. kibernetički napadi, prirodne katastrofe).
- ISO 45001:2018 (Upravljanje zdravljem i sigurnošću na radu) – Može biti potreban ako implementacija uključuje fizičke radove (npr. instalacija opreme na lokacijama elektroprijenosne mreže), osiguravajući sigurnosne mjere za osoblje.

- ISO 14001:2015 (Upravljanje okolinom) – Nije striktno potreban, ali može biti zahtjev u nabavkama koje uključuju ekološke standarde ili smjernice održivosti.
- ISO 27001:2013 (Upravljanje informacijskom sigurnošću) – Ovaj sertifikat je izuzetno važan jer MPLS mreža prenosi osjetljive podatke elektroenergetskog sistema, uključujući SCADA sisteme. Operatori često zahtijevaju dokaze o sigurnosti podataka.
- ISO 20000-1:2018 (Upravljanje IT uslugama) – Može biti koristan ako elektroprijenosni sistem zahtjeva formalni okvir za upravljanje IT uslugama, ali nije uvijek striktno potreban za MPLS implementaciju.

To nas dovodi do zaključka da su obavezni ili visoko preporučeni sertifikati: ISO 9001, ISO 27001. Zavisno o potrebi naručioca gdje nisu jasno definisani sledeći sertifikati: ISO 22301, ISO 45001, ISO 14001, ISO 20000 mogu biti postavljeni na način da se zahtjeva svih šest sertifikata, što može predstavljati diskriminatorski uslov, pogotovo ako neki sertifikati nemaju direktnu vezu s MPLS implementacijom. Međutim, mislimo da je Ugovorno tijelo u najboljoj namjeri tražilo ovaj uslov, a mi u najboljoj namjeri tražimo dodatno vrijeme za dodatni audit konzorcionih partnera u svrhu osiguranja najboljih uslova za Ugovorno tijelo.

Uzevši sve gore navedeno, tražimo promjenu diskriminatorskih uslova i produženje roka od minimalno mjesec dana.

8. Pitanje

U vezi s objavljenim obavještenjem o nabavci, ljubazno Vas molimo za produženje roka za dostavu ponude iz sljedećih razloga:

Zahtjev za sertifikatima PRINCE2 Practitioner i PMI/PMP

Zahtjev za posjedovanjem PRINCE2 Practitioner ili PMI/PMP sertifikata za upravljanje projektima može biti diskriminatorski, jer isključuje iskusne projektne menadžere koji koriste druge relevantne metodologije ili imaju bogato praktično iskustvo u vođenju sličnih projekata. U nastavku navodimo pet primjera iz prakse koji pokazuju kako ovakvi uslovi mogu ograničiti tržišno takmičenje i suziti krug potencijalnih ponuđača.

1. Evropska unija – Višestruki projektni okviri dopušteni

U projektima koje finansira Evropska komisija (npr. kroz Horizon Europe ili Connecting Europe Facility – CEF) ne postoji obvezan sertifikacijski standard za upravljanje projektima. Umjesto toga, naglasak se stavlja na dokazano iskustvo i kompetencije projektnih menadžera, čime se osigurava šira konkurencija i uklanja nepotrebna ograničenja.

Referenca: Evropska komisija, Guidelines for Project Management under Horizon 2020 (2018)

2. Svjetska banka – Fleksibilnost u izboru metodologije

U infrastrukturnim projektima finansiranim od Svjetske banke, takmičenja ne zahtijevaju isključivo PRINCE2 ili PMI/PMP sertifikate. Umjesto toga, naglasak je na dokazivom iskustvu u vođenju sličnih projekata, bez obzira na korišćenu metodologiju (npr. Agile, Lean, Waterfall).

Referenca: World Bank Procurement Framework, Annex X (2020)

3. ITU (Međunarodna telekomunikacijska unija) – Praksa u telekomunikacijskim projektima ITU, kao globalna organizacija u telekomunikacijama, preporučuje upotrebu projektnih metodologija prilagođenih industriji, ali ne zahtjeva specifične sertifikate poput PRINCE2 ili PMP. Ovakav zahtjev može isključiti stručnjake koji koriste Scrum, SAFe ili DevOps, koji su postali standard u telekomunikacijskim mrežama.

Referenca: ITU-T G.805 Project Management Guidelines for ICT Networks (2021)

4. Njemačka energetska agencija (DENA) – Standardizovani pristup u energetsom sektoru
U takmičenjima za razvoj pametnih mreža i elektroenergetskih sistema u Njemačkoj, projektni sertifikati nisu eliminatorni uslov. DENA dozvoljava projektno vođenje temeljeno na ISO 21500 standardu, koji je međunarodno priznat i ne favorizira određenu metodologiju.
Referenca: DENA, Smart Grid Implementation Framework (2019)

5. Evropska energetska zajednica – Primjeri s Balkana

U takmičenjima za razvoj MPLS mreža u elektroenergetskom sektoru na Balkanu, do sada nije bio uslov posjedovanje PRINCE2 ili PMP sertifikata. Na primjer, implementacija MPLS mreže u CGES (Crna Gora, 2023) nije uslovljavala specifične sertifikate, već dokazano iskustvo i tehničku sposobnost.

Referenca: Tender Documentation – CGES MPLS Implementation (2023), Elektroprenos BiH MPLS Upgrade (2019)

Ukoliko Ugovorno tijelo i dalje insistira na traženim sertifikatima, mislimo da je potrebno dodatno vreme za ugovaranje stručnjaka sa vrlo uskim i specifičnim vještinama.

Neopravdano visok broj članova tima za transportnu, LAN i sigurnosnu mrežu

Smatramo da takmičenje zahtjeva ukupno 7 članova tima za transportnu mrežu, 7 za LAN mrežu, 8 za sigurnost mreže i 4 za kolaboraciju, čime se i povećava broj potrebnih stručnjaka. To je diskriminatorno iz razloga da je u praksi telekomunikacijskih i elektroenergetskih projekata, da timovi koji implementiraju MPLS i DWDM mreže obično imaju manji i specijalizovaniji sastav. Ovaj uslov isključuje manje, ali kompetentne kompanije koje imaju dovoljan broj stručnjaka, ali ne u tolikom obimu. Smatramo da je rješenje omogućiti fleksibilnost u broju članova tima, ovisno o stvarnoj kompleksnosti mreže i obimu posla.

Drugi problem je isključivo sertifikovani stručnjaci sa CCIE/CCNP sertifikatima. Za svaki segment mreže (transportna, LAN, sigurnost, kolaboracija), isključivo se zahtijevaju CCIE ili CCNP sertifikati kao jedinu mjeru stručnosti. To je diskriminatorno iz razloga što mnogi iskusni mrežni inženjeri koriste Juniper, Huawei i Nokia opremu, ali ih ovaj kriterijum automatski diskvalifikuje. Ova praksa ograničava konkurenciju i potencijalno favorizuje određene proizvođače opreme. Rješenje koje mi vidimo jeste umjesto strogog zahtjeva za CCIE/CCNP, omogućiti alternativne sertifikate (npr. JNCIE, HCIE, NSE8, itd.) koji dokazuju stručnost na različitim platformama. Ukoliko ugovorno tijelo ostaje pri svojim zahtjevima, potrebno je barem dodatnih mjesec dana za koordiniranje tima po zahtjevima naručioca.

Treći problem koji vidimo jeste neopravdano traženje prethodnog iskustva u MPLS/DWDM projektima u elektroenergetskom sektoru sadržano u odredbi: Za učestvovanje u projektu, minimalno 3-4 člana svakog tima moraju imati iskustvo u MPLS ili DWDM mrežama u elektroenergetskom sektoru. Zašto je diskriminatorno? MPLS i DWDM su telekomunikacijske tehnologije koje se koriste u različitim sektorima (bankarstvo, industrija, operateri, IT sektor). Inženjeri koji su radili na MPLS/DWDM mrežama u telekom sektoru (npr. kod telekoma, ISP-a ili finansijskih institucija) su podjednako kvalifikovani, ali ih ovaj uslov isključuje. Elektroenergetski sektor nije jedini koji koristi MPLS/DWDM, pa ovaj uslov nepotrebno ograničava tržišnu konkurenciju. Rješenje koje vidimo - Prihvatiti iskustvo u MPLS/DWDM mrežama iz svih sektora, a ne samo elektroenergetskog.

Četvrti neopravdani zahtjev jeste tim za penetracijsko testiranje. Problem jeste da Tim za penetracijsko testiranje mora imati osobu koja je objavila pet ili više sigurnosnih ranjivosti (CVE) u globalnim bazama podataka. Zašto je diskriminatorno? Većina iskusnih sigurnosnih

stručnjaka koji rade na penetracijskom testiranju ne objavljuju ranjivosti u CVE bazama, jer rade za kompanije koje ih obavezuju na povjerljivost. Standardi poput ISO 27001 i NIST 800-53 ne zahtijevaju ovakav uslov, već se oslanjaju na profesionalne sertifikate poput OSCP, CEH ili CISSP. Ovaj kriterijum ne poboljšava sigurnost mreže, već smanjuje konkurenciju i otežava učestvovanje većini sigurnosnih kompanija. Zamijeniti uslov CVE publikacija s relevantnim sertifikatima poput OSCP, CEH, CISSP i dokazanim iskustvom u penetracijskom testiranju.

Uzevši sve gore navedeno, tražimo promjenu diskriminatorских uslova i produženje roka od minimalno mjesec dana.

9. Pitanje

U dijelu koji se odnosi na dokazivanje Tehničke i profesionalne sposobnosti kandidata traženo je „uspješno iskustvo kandidata u izvršenju najmanje jednog (1) ili više ugovora zbirno, koji su za predmet imali nabavku i/ili održavanje MPLS mreže u elektroenergetskim sistemima, minimalne ukupne ugovorene vrijednosti od 3.000.000,00 KM (bez PDV).“ Da li je za ugovorni organ prihvatljivo, uzevši u obzir da je prihvatljivo podugovaranje, da kandidat dostavi potvrdu koja dokazuje iskustvo koje ima podugovarač, a koji nije zvanično član grupe kandidata?

10. Pitanje

Vežano za zahtjev da kandidat posjeduje Licencu za izradu tehničke dokumentacije i građenje, slično kao u prethodnom pitanju, uzevši u obzir da je dozvoljeno podugovaranje, da li je moguće dostaviti licence podugovarača koji bi u suštini i radio, u fazi realizacije projekta, na poslovima projektovanja i izvođenja radova?

11. Pitanje

U tački 14. u dijelu “Napomena” navodi se sljedeće “Ponudači mogu uz Izjavu o ispunjavanju uslova iz tačke 14.1, tj. uz svoju ponudu, odmah dostaviti i originale ili ovjerene kopije traženih dokaza koji su navedeni u Izjavi. Ovim se ponudač, ako bude izabran, oslobađa obaveze naknadnog dostavljanja originala ili ovjerenih kopija dokaza.” Da li je umjesto tačke 14.1 trebalo da stoji tačka 14.2? Također, da li je moguće dostaviti dokumentaciju u fazi ponude (kako je navedeno) ili fazi dostavljanja pretkvalifikacione dokumentacije?

12. Pitanje

Metodologije za upravljanje projektima su jako važan dio ocjene tehničkih kapaciteta kandidata, da li je došlo do tehničke greške kada je za menadžera projekta traženo poznavanje 2 različite metodologije? Ako nije došlo do tehničke greške, da li predviđate upotrebu obje metodologije u toku vođenja projekta što je u upravljanju projektima gotovo nemoguće?

Također, od koordinatora tima je traženo posjedovanje samo PMI sertifikacije. Da li to znači da će se projekat voditi po PMI metodologiji (jer koordinator ne poznaje Prince2) i da je u suštini i menadžeru projekta dovoljno da ima samo PMI sertifikaciju kao i koordinator?

13. Pitanje

Za sve članove svih timova je tražena visoka stručna sprema sem za vođu tima i članove tima za penetraciono testiranje. S obzirom na to da se radi o potpuno uporedivim tehnološkim nivoima znanja između stručnjaka u oblasti mreža, cyber bezbjednosti i kolaboracije, i sam stepen formalnog obrazovanja kao zahtjev mora biti uniforman.

Molimo vas da kao traženi uslov za pozicije: Vođa tima za penetraciono testiranje i članovi tima za penetraciono testiranje dodate uslov "Visoka stručna sprema tehničkog smjera" posebno iz razloga potencijalne diskriminacije ovog profila eksperata.

14. Pitanje

U kvalifikacijama za poziciju Koordinatora tima za kolaboraciju, traženo je "Učešće u najmanje jednom projektu koji se odnosio na MPLS i/ili DWDM mrežu (elektroenergetski sektor)". Uzevši u obzir da je ovo jedina pozicija koordinatora tima za koju je potrebno da ima iskustvo u realizaciji IP ili DWDM projekta, molimo vas da nam pojasnite specifičnost pozicije Koordinatora tima za kolaboraciju u odnosu na pozicije koordinatora ostalih tehničkih timova - za transportnu mrežu, LAN mrežu i mrežnu sigurnost, koja bi zahtijevala da ovaj uslov bude tražen.

Ukoliko ne postoji specifičnost molimo vas da se uniformiše zahtjev za sve pozicije koordinatora timova.

Ugovorni organ u zakonski ostavljenom roku, shodno članu 56. stav (2) Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 39/14, 59/22 i 50/24) (u nastavku ZJN) daje odgovore sa pojašnjenjima kako slijedi:

1. Odgovor na prvo pitanje

U tački 15.1, na strani 18 tenderske dokumentacije, Ugovorni organ je detaljno obrazložio način dokazivanja i utvrđivanja ekvivalentnosti traženih sertifikata pri čemu su jasno utvrđeni podkriterijumi za ocjenu. U skladu sa odredbama ZJN, na ponuđačima je da dokažu ekvivalentnost podnesenog sertifikata sa traženim sertifikatom.

2. Odgovor na drugo pitanje

Ugovorni organ će razmotriti vaše pitanje vezano za navedene kvalifikacione uslove te će u svijetlu primjene načela ZJN eventualno sačiniti izmjene tenderske dokumentacije o čemu će potencijalni ponuđači biti blagovremeno obavješteni putem portala javnih nabavki.

3. Odgovor na treće pitanje

U tački 15.1, na strani 11 tenderske dokumentacije, Ugovorni organ je detaljno obrazložio način dokazivanja i utvrđivanja ekvivalentnosti traženih sertifikata pri čemu su jasno utvrđeni podkriterijumi za ocjenu. U skladu sa odredbama ZJN, na ponuđačima je da dokažu ekvivalentnost podnesenog sertifikata sa traženim sertifikatom.

4. Odgovor na četvrto, peto, i šesto pitanje

Ugovorni organ će razmotriti navedena pitanja vezana za kvalifikacione uslove te će u svijetlu primjene načela zakona o Javnim nabavkama eventualno sačiniti izmjene tenderske dokumentacije o čemu će potencijalni ponuđači biti blagovremeno obavješteni putem portala javnih nabavki.

5. Odgovor na sedmo pitanje

Ugovorni organ smatra da zbog složenosti sistema i načina funkcionisanja, kvalifikacioni uslovi za tražene reference, kao i za tražene ISO standarde, predstavljaju zakonite i srazmjerne uslove koji su usklađeni sa ZJN.

6. **Odgovor na osmo pitanje**

Ugovorni organ će razmotriti vaše pitanje vezano za navedene kvalifikacione uslove te će u svijetlu primjene načela ZJN eventualno sačiniti izmjene tenderske dokumentacije o čemu će potencijalni ponuđači biti blagovremeno obavješteni putem portala javnih nabavki.

7. **Odgovor na deveto i deseto pitanje**

U skladu sa ZJN, ponuđač mora dokazati svoju tehničku i profesionalnu sposobnost kroz vlastita iskustva i kapacitete. Prema ZJN, ukoliko ponuđač ne nastupa u kvalifikacionim uslovima samostalno, odredbama iz tačke 16. tenderske dokumentacije su jasno propisani uslovi za grupu ponuđača.

8. **Odgovor na jedanaesto pitanje**

Da, u skladu sa tačkom 14. tenderske dokumentacije dozvoljeno je dostaviti originale ili ovjerene kopije traženih dokaza u zahtjevu za učešće.

U tački 14.1 tenderske dokumentacije su definisani uslovi na koje se odnosi Izjava koja se spominje u tački 14.2. Dakle, u tenderskoj dokumentaciji ispravno je korištena sintagma „Izjava o ispunjavanju uslova iz tačke 14.1“ jer se tačka 14.1 u predmetnoj sintagmi odnosi na uslove, a ne na Izjavu.

9. **Odgovor na dvanaesto i trinaesto pitanje**

Ugovorni organ će razmotriti vaše pitanje vezano za navedene kvalifikacione uslove te će u svijetlu primjene načela ZJN eventualno sačiniti izmjene tenderske dokumentacije, o čemu će potencijalni ponuđači biti blagovremeno obavješteni putem portala javnih nabavki.

10. **Odgovor na četrnaesto pitanje**

Iskustvo koordinatora za kolaboraciju je od ključnog značaja za ocjenu stručnosti i kompetencija Tima za kolaboraciju u ovom projektu. Ugovorni organ smatra da zbog osjetljivosti komunikacija, složenosti sistema i načina funkcionisanja elektroenergetskog sektora kvalifikacioni uslovi za koordinatora tima moraju biti postavljeni na navedeni način (tačka 15.1, strana 16. tenderske dokumentacije).

S poštovanjem,

Predsjednik Komisije za
JN-OGP-1116/2024

